

‘Een collectieplan schrijven? Dat doe je zo!’

Publicatie

Collectieplan

Een collectieplan is een document waarin een collectiebeherende instelling inzicht geeft in:

- de samenstelling en betekenis v.d. collectie
- het collectiebeleid: keuzes, prioriteiten
- de uitvoering van het collectiebeleid

‘Handreiking voor het schrijven van een collectieplan’ (2008)

Uitgave van
Instituut Collectie Nederland (nu RCE),
Stichting Landelijk Contact van
Museumconsulenten (LCM) en FARO
(2008)

Inhoud (2008)

- Collectiebeschrijving
  - Met eerste stappen rond waarderen
- Collectievorming
- Behoud en beheer
- Registratie en documentatie
- Gebruik: onderzoek, presentatie, bruikleenverkeer

Geen vermelding van immaterieel erfgoed, erfgoedgemeenschappen, participatie,...

Hedendaagse ontwikkelingen

Ontwikkelingen met een impact op collecties op het gebied van, en groeiende aandacht voor:

- Participatie
- Co-creatie
- Meerstemmigheid
- Restitutie
- Waarderen
- Duurzaamheid
- Risicomanagement
- Digital born erfgoed
- Immaterieel erfgoed
- ...

‘Een collectieplan schrijven? Dat doe je zo!’

Een collectieplan schrijven?

Dat doe je zo!

Een uitgave van
FARO, Museumvereniging,
Rijksdienst voor Cultureel
Erfgoed en Vlaamse
Gemeenschapscommissie

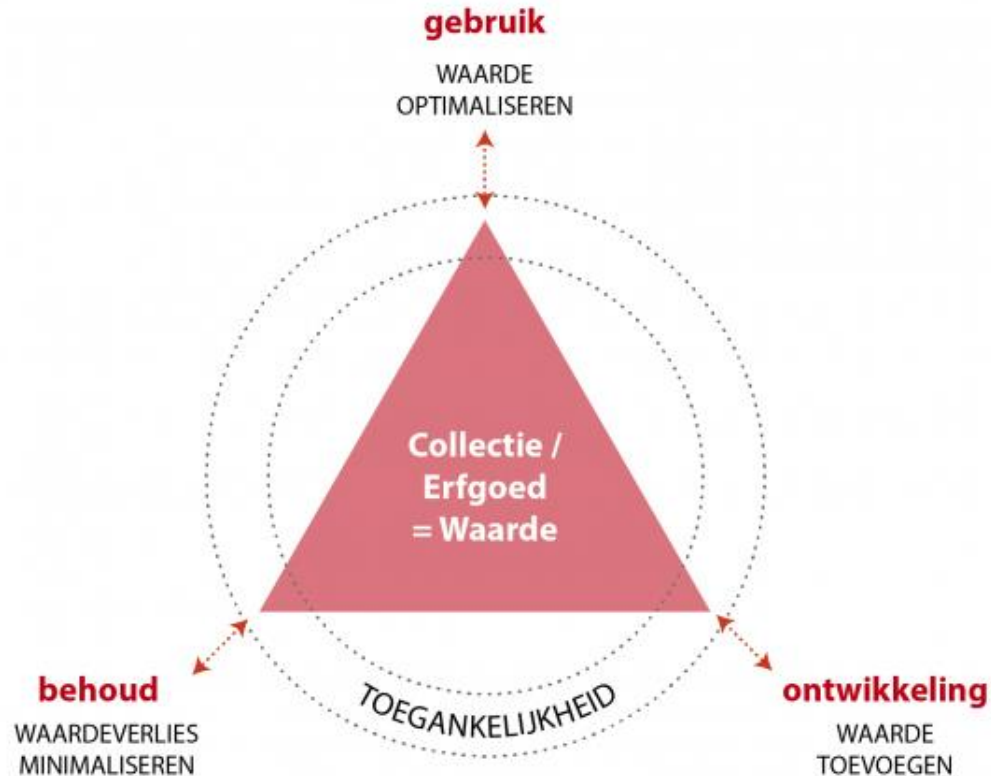
Met medewerking en
bijdragen van
erfgoedorganisaties uit
Vlaanderen, Brussel en
Nederland

september 2021

Inhoud (2021)

- Sommige onderwerpen zijn veel uitgebreider beschreven, vb. Risicomanagement, Ontzamelen
- Nieuwe onderwerpen: vb. Restitutie, Object handling, Toegankelijkheid
- Aangevuld met praktijkvoorbeelden (o.m. participatie, waarderen, immaterieel erfgoed, gebruik) en ruim geïllustreerd
- Uitgebreidere hulpvragen
- Onderdeel “Verder lezen”: websites i.v.m. verschillende thema’s
- Aantal pagina’s verdubbeld

Waardegebaseerd collectiebeleid

Naar Robert Waller en de Rijksdienst voor Cultureel Erfgoed (NL)

Opbouw van de publicatie (en het collectieplan)

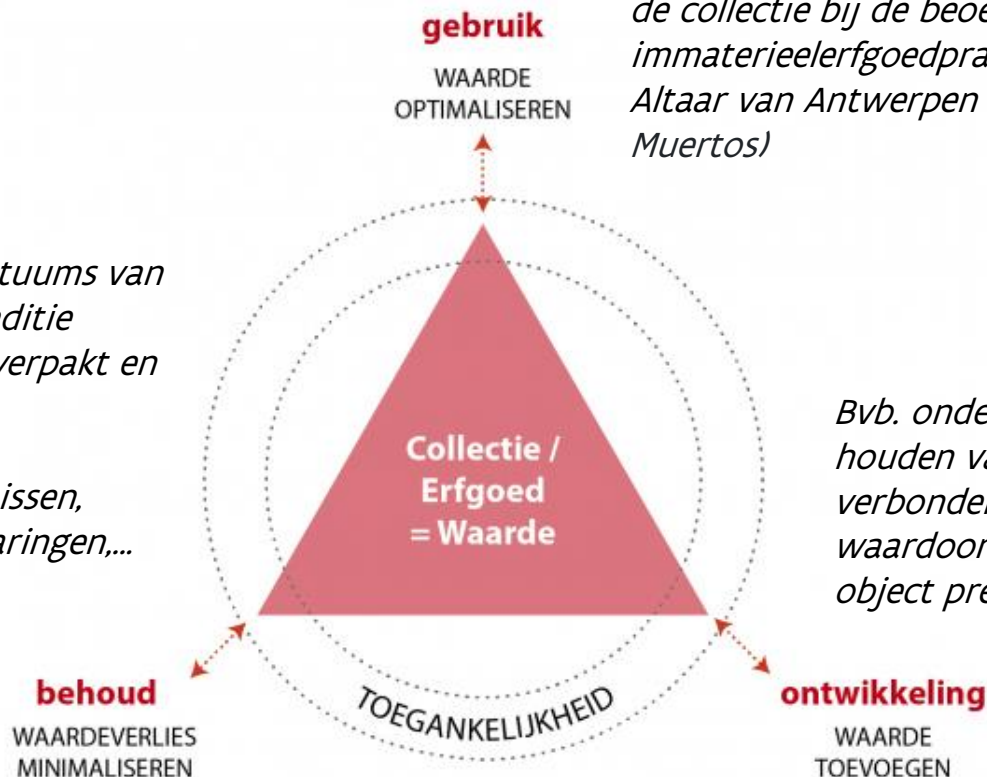
- Wat voor collectie heb je?
Inhoud, omvang, herkomst, geschiedenis, statuut,...
- Waarom heb je de collectie?
Waar gaat de collectie over, hoe past ze bij de missie en visie van de organisatie, doel en functie, collectieprofiel,...
- Waarom bewaar je de collectie?
Waarom is de collectie belangrijk, welke waarden ken je toe, welke objecten zijn onmisbaar, wat zijn de topstukken,...
- Hoe bewaar je ze?
Preventieve conservering, depots, veiligheidszorg,...
- Hoe gebruik je ze?
Tentoonstellen, educatie, onderzoek, bruiklenen,...
- Hoe haal je meer waarde uit de collectie?
Restauratie, verzamelen, ontzamelen,...
- Hoe maak je de collectie toegankelijk?
Fysiek, digitaal, context,...

Immaterieel erfgoed & het collectieplan

- Neem plannen en ambities rond immaterieel erfgoed op in het collectieplan
- Dit impliceert dat je als instelling eerst je visie bepaalt op immaterieel erfgoed in de organisatie en de collectiewerking, en dat je beide op elkaar afstemt
- Betrek de erfgoedgemeenschap en betrokkenen bij immaterieelerfgoedpraktijken als belanghebbenden bij het opstellen van het collectieplan
- Immaterieel erfgoed kan een link hebben met alle aspecten van collectiemanagement; ze kunnen elkaar versterken

Immaterieel erfgoed & collectiemanagement

Bvb. het actief inzetten van objecten uit de collectie bij de beoefening van immaterieelerfgoedpraktijken (cf. het Altaar van Antwerpen - Día de los Muertos)

Vb. Het bewaren van de kostuums van een aankleedtraditie: de conditie wordt gecheckt, het wordt verpakt en bewaard in de beste omstandigheden,...
Vb. Archiveren van getuigenissen, interviews, persoonlijke ervaringen,...
rond immaterieel erfgoed

Bvb. onderzoek doen naar en levend houden van immaterieel erfgoed verbonden aan een bepaald object, waardoor we beter weten hoe het object precies functioneerde

Vb. Toegang tot de (kennis over) collectiestukken verbreden door handleidingen of filmpjes over het gebruik te maken en op de website te plaatsen (vb. filmpjes over netten breien)

‘Iedereen Jeneverbaron’

‘Iedereen Jeneverbaron’

Het Jenevermuseum in Hasselt is een ‘levend’ museum waar de immateriële aspecten van de collectie een belangrijke rol spelen. En dat zijn er nogal wat. Bezoekers horen en zien veel over de ambachtelijke vaardigheden, zoals distilleertechnieken, de drinkcultuur (hoe drink je jenever), de muziek (drinkliederen) en uitdrukkingen als ‘een stuk in je kraag hebben’. Het museum heeft een stoker in dienst die in de oude stoomstookinstallatie jenever en likeuren maakt naar traditionele recepten. Bij de actualisering van zijn collectieplan

wilde het museum de immateriële kant van de collectie borgen. In een meester-leerling-traject zijn stooktechnieken op beeld vastgelegd en het participatieproject ‘Iedereen Jeneverbaron’ begon. Tijdens borrelmiddagen met heemkundige kringen en bewoners van rusthuizen verzamelen medewerkers persoonlijke – en vaak anekdotische – ervaringen, recepten en rituelen. Maar ook gedichten en (drink)liederen ter verheerlijking én bestrijding van de jeneverconsumptie. Proost!

immaterieel erfgoed

Jenevermuseum in Hasselt
© Kees Van de Sande

‘Een collectieplan schrijven? Dat doe je zo!’

Een collectieplan schrijven?

Dat doe je zo!

Een uitgave van
FARO, Museumvereniging,
Rijksdienst voor Cultureel
Erfgoed en Vlaamse
Gemeenschapscommissie

september 2021

Download gratis of bestel
via de website van FARO:
[https://faro.be/publicaties/een-
collectieplan-schrijven-dat-doe-je-zo](https://faro.be/publicaties/een-collectieplan-schrijven-dat-doe-je-zo)

Tot slot

Vorming 'Het collectieplan: de basis voor een efficiënt collectiebeheer' - In goede handen

Maandag 27 juni 2022 – Red Star Line Museum/Hessenhuis

[In goede handen | Het collectieplan: de basis voor een efficiënt collectiebeheer | FARO. Vlaams steunpunt voor cultureel erfgoed vzw](#)

ErfgoedWijzer:

<https://faro.be/kennis/collectiemanagement>

Contact:

FARO www.faro.be

Erfgoedcel Brussel, VGC

www.erfgoedcelbrussel.be

